

Tema 1: Introducció a la discapacitat

1 INTRODUCCIÓ A LA FORMACIÓ

1

A Espanya 3,84 milions de persones té **discapacitat**, i la física és la majoritària.

La **igualtat d'oportunitats** és un dret reconegut tant a la Declaració Universal de Drets Humans com a la Constitució Espanyola. **Tots som iguals davant la llei** sense que hi hagi d'haver cap discriminació per raó de naixença, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra circumstància. La **Llei d'igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal (LIONDAU)**, disposa de les garanties per fer efectiu el dret a la igualtat d'oportunitats de les persones amb discapacitat. Amb aquesta finalitat la Llei requereix el desenvolupament de mesures contra la discriminació, mesures d'acció positiva i mesures sobre accessibilitat.

L'article 30 de la **Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat**, fa referència a la participació en la vida cultural, les activitats recreatives, l'esplai i l'esport, i ens diu les següents mesures:

1. Encoratjar i promoure la participació de les persones amb discapacitat en les activitats esportives.
2. Cal assegurar que poden desenvolupar activitats esportives i recreatives específiques per a aquestes persones i participar en aquestes activitats i se'ls ofereixin en igualtat de condicions. instrucció, formació i recursos adequats.
3. Garantir que les persones amb discapacitat tinguin accés a instal·lacions esportives, recreatives i turístiques.
4. Assegurar que els nens amb discapacitat tinguin accés a la participació en activitats lúdiques, recreatives, d'esplai i esportives.
5. Garantir que les persones amb discapacitat tinguin accés als serveis dels qui participen en l'organització d'activitats recreatives, turístiques, d'esplai i esportives.

Per tant, l'activitat física en les persones amb discapacitat és un dret, que si no es fa el possible per aconseguir-lo, es vulnera la llei.

Hem d'evitar descripcions negatives o sensacionalistes, infantilització i condescendència. Per conèixer bé és essencial una comunicació lliure d'estereotips i prejudicis respectuosa amb els col·lectius oprimits i vulnerables. Una **comunicació inclusiva** genera empatia i ajuda a la convivència.

2.1

Parlem bé!

2 CONCEPTES BÀSICS

Termes correctes vs incorrectes

CORRECTE	INCORRECTE
Persones amb discapacitat	Discapacitats
Persones amb disminució	Minusvàlids
Persones amb mobilitat reduïda	Paralítics
Persones amb diversitat funcional	Invàlids
	Subnormals

MODEL DE PRESCINDÈNCIA (EUGENÈSIC)

- Eliminació de la vida de la persona.
- Amagar la persona i rebutjar-la i excloure-la (considerades producte d'un càstig diví per la gran influència religiosa).
- Com no eren considerats éssers humans, no tenien drets.

2.2

Discapacitat, evolució conceptual

MODEL MÈDIC REHABILITADOR

- **Rehabilitar** o recuperar la persona.
- Qui havia de canviar era la persona amb discapacitat (que implicava només connotacions negatives).

MODEL SOCIAL

- Considera la persona amb discapacitat amb **drets i obligacions** (com qualsevol altre a la societat).
- Es defensa que tinguin una **participació activa** en la comunitat.
- Importància de la **capacitat de decidir per un mateix** i proporcionar eines per potenciar-ho i tenir una vida en **igualtat d'oportunitats**.
- No es considera que la discapacitat sigui l'únic tret que defineixi la persona.
- S'entén la discapacitat com inherent a la societat i com **enriquidor i positiu**.
- Promoure **igualtat d'oportunitats, autonomia i vida independent**.
- Canviar la cultura del "fer" per la "d'ajudar a fer".

Persona s'adapta al servei

Servei s'adapta a la persona

Usuari passiu Receptor decisions alienes

Agent actiu Decisió Responsabilitat

Aproximació al model de Vida Independent

Plantejament de la filosofia de vida independent:

- Possibilitat de que les persones amb discapacitat puguin exercir el **poder de decisió** sobre la seva pròpia vida.
- La diversitat funcional es produeix en la mesura que la societat no està dissenyada per acceptar la diversitat dels seus individus i els discrimina impedit-los l'accés a la plena participació social en igualtat d'oportunitats.
- Fugir del paternalisme i cercar la llibertat per fracassar i aprendre com faria qualsevol persona.

Vida independent és...

- Dret a decidir
- Igualtat d'oportunitats en l'exercici dels drets de la ciutadania i l'accés als béns i recursos de la societat.
- Autodeterminació: ser l'agent causal de les pròpies decisions.
- Autonomia per decidir
- Suports

MODEL D'ATENCIÓ INTEGRAL I CENTRADA EN LA PERSONA

Pretén la consecució de millores en tots els àmbits de la qualitat de vida i el benestar de la persona, partint del respecte ple a la seva **dignitat i drets**, els seus **interessos, preferències** i comptant amb la seva **participació efectiva**.

Com definim l'atenció centrada en la persona?

- Les usuàries es converteixen en l'eix central de l'organització del centre o servei i de les actuacions professionals.
- Integra diferents models d'atenció professionalitzada per millorar la qualitat de vida de les persones prioritzant l'**autonomia i benestar subjectiu**.
- Incorpora **noves metodologies** que aporten tècniques i instruments que faciliten l'atenció integral personalitzada.

MODEL CENTRAT EN LA PERSONA

- Centrat en **talents, capacitats i desitjos**.
- Controlat per la persona i pels qui ella tria.
- **Vida en comunitat**, basada en preferències
- **Pla de futur positiu, possible i desitjable**
- Troba **noves possibilitats** per a cada persona.

V+I+P+S
Valorar a les persones + Tractar-les com Individus + Veure la perspectiva de la Persona + Psicologia Social de suport.

2.3

Parlem d'inclusió!

- Substitució **integració** per **inclusió** per tal de no deixar a ningú fora de la vida escolar, tant en el pla educatiu com el físic i social.
- Des de la inclusió s'assumeix que la diversitat, la convivència i l'aprenentatge en els grups és la millor forma de beneficiar a tots i cadascun dels seus participants.
- Els entorns inclusius són aquells que tenen en compte totes les persones i l'entorn on interaccionen, donant la mateixa importància a les necessitats de totes elles independentment de les seves característiques. Així, es fonamenta en els principis de:
 - **No discriminació**
 - **Igualtat d'oportunitats**
 - **Autonomia Personal**
- Tot això, emmarcat en el context de que la persona té diferents esferes: **bio-psico-social**.

Inclusió vs integració

Competició	Cooperació-Solidaritat
Selecció	Respecte a diferències
Individualitat	Comunitat
Prejudicis	Valoració diferències
Visió individualitzada	Millora per a tots
Model tècnic-racional	Investigació reflexiva

- En l'esport inclusiu, la responsabilitat se situa en qui organitza, dissenya l'activitat esportiva, les instal·lacions... per donar resposta a les necessitats de totes les persones.

2.4

Accessibilitat

- És un **DRET** que han de complir entorns, processos, productes i serveis per poder ser utilitzats amb comoditat i igualtat per a tothom.
- **INTEGRAL**. accessibilitat en tots els àmbits i etapes de la vida de les persones: edificis, carrers, transport, lloc de feina, educació... I des de totes les perspectives: sensorial, física i cognitiva.
- **CADENA D'ELEMENTS INTERRELACIONAT** on el manteniment és clau.

La llei d'accessibilitat

El disseny d'entorns, espais, edificis, serveis, mitjans de transport, etc, que sense que calguin adaptacions, tothom pot accedir; sense excloure la utilització de mitjans de suport, si calen, per a grups de persones amb discapacitat.

LES BARRERES DE L'ACCESSIBILITAT

- **BARRERES ARQUITECTÒNIQUES I FÍSiques:** limiten o impedeixen la interacció de les persones amb l'entorn.
Exemples
 - A la llar
 - Als centres de formació
 - Als centres esportius
 - Al treball
 - Als organismes i espais públics
- **BARRERES EN LA COMUNICACIÓ:** limiten o impedeixen l'expressió i la recepció d'informació o de missatges, sigui en la comunicació directa com en els mitjans de comunicació.
Exemples
 - Mancances accés informació (subtitulació/dialogació per a cecs)
 - Incomunicació social
- **BARRERES D'ACTITUD:** actituds que, directa o indirectament, generen una situació discriminatòria, en obstaculitzar que una persona amb discapacitat pugui gaudir dels seus drets en igualtat de condicions.
Exemples
 - Rebuig
 - Paternalisme

Disseny universal, disseny per tothom

- Dissenyar tenint en compte que el major nombre de persones puugin fer servir allò dissenyat independentment de les seves capacitats funcionals.
- El disseny s'ha d'adaptar a les persones, la seva diversitat i a les seves necessitats, no a l'inrevés.

Amb el suport de